

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд

на Марина Константинос Даска

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

по професионално направление: 1.2. Педагогика / Предучилищна и медийна педагогика

Тема на дисертационния труд:

„Приобщаващо образование - модел за позитивно-поведенческа подкрепа на деца с образователни затруднения ”

Научен ръководител: проф. д-р Мария Баева

Автор на становището: доц. д-р Виолета Илиева Кърцелянска - Станчева,
Педагогически факултет, Тракийски университет – Стара Загора

Актуалност на проблема

Представеният дисертационен труд се отличава с актуалност на разработената проблематика – приобщаващото образование.

Приемането и подкрепата на индивидуалността на всяко дете и ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие във всички аспекти на живота на общност е отправна точка в разработката.

Авторът на дисертационния труд развива оригинална изследователска позиция, в която проличава яснота и концептуалност на идеите. Теоретично са обосновани и обвързани със съвременните проблеми и тенденции в педагогиката и психологията. Изследването е с претенции за обогатяване на проблема, отнасящ се до приобщаващото образование на двуезични обучаващи се и изграждането на социалното поведение и межкултурната им комуникация.

Проблемът, заложен в представения материал е *дисертабилен, ориентиран към феномени на съвременната педагогическа наука и практика.*

Докторант *Марина Даска* разглежда значима теоретична и практико-приложна тематика, с която обогатява изследванията по проблема при специфични социални и индивидуални условия.

Отношение към проблематиката от докторанта

Професионалният опит на докторанта като преподавател (справка CV) натрупан в теоретически и практически аспект осигурява непосредствена представа за развитието на проблема и за практическата му реализация.

Богатият и задълбочен анализ на българска и приоритетно чуждестранна литература дава възможност да се аргументира значимостта му.

Представяне и научна преценка на дисертационния труд

Настоящият труд има претенцията да изследва и апробира възможността да се реализира включване на детето, основано на адаптиране на възможните форми, методи и похвати на педагогическа работа спрямо индивидуалните му възможности и за подобряване на неговото положение и отношението към него в групата от възрастни и връстници, т. е. изграждане на межкултурна компетентност при изучаването на втория език, която да рефлектира върху социалното поведение и културната идентичност на децата и учениците.

Дисертационната работа е съобразена с изискванията за структуриране на научноизследователско проучване. Съдържа увод, три глави, заключение и литература от 66 източника - на латиница. Обемът е от 231 страници основен текст. Представени са общо 14 графики и 2 схеми.

Дисертационният труд съответства на научните стандарти за типа разработка.

В увода е обоснована актуалността на проблема и е представена концепцията на изследването. Елементите на концепцията – обект, предмет, цел, хипотеза, задачи, са в логическо единство, ориентирани към актуални проблеми за гръцката образователна практика.

В първа глава разгърнато и задълбочено е разкрита теоретическата постановка на проблема. Прави впечатление големият обем от обследвана българска и чуждестранна научна литература, с цел разкриване същността на основните феномени – приобщаващо образование, двуезични обучаващи се, специфични нарушения при ученето и др.

Теоретичната интерпретация се съпътства с авторови мнения.

Обобщенията, представени в края на първа глава са логично следствие от научния анализ и са прелюдия към концептуални характеристики на емпиричното изследване, т.нар. “въвеждаща процедура за изследване“.

Във втора глава е описана методологията и изследователския подход при проучването, очертано като теоретико-емпирично. Анализират се разнообразни чуждестранни практики за организация и реализация на приобщаващото образование. Направен е количествен и качествен анализ на резултатите от емпиричното изследване, за да се установи реалното състояние на приобщаването на деца със специални образователни потребности в масовото училище в Гърция. Целевите групи са педагози и родители. Количественият и качественият анализ на данните от експерименталната дейност са ярко визуализирани в графики.

Обобщават се факти, имащи пряко отношение към педагогическите проекции при развитието на проблема.

В трета глава *Марина Даска* интерпретира целенасочено, педагогически компетентно Модела за позитивно-поведенческа подкрепа на деца с образователни затруднения. Докторант *Марина Даска* представя компонентите му, като прави задълбочен, систематизиран дидактически анализ в целеви, съдържателен и резултативен аспект. Представени са структурни параметри и съдържателни характеристики на модела - принципни основи на педагогическото взаимодействие, цели и задачи на педагогическото взаимодействие.

В обобщен, схематизиран вид е илюстриран теоретичния и приложен замисъл, заложен в дисертационни труд (виж схема 4 и 5).

Обобщението и заключението произтичат от конкретното изследване и анализа на литературните източници. Те са обосновани и значими, с оригинални научни и приложни постижения.

Би могло да се обобщи, че в дисертационния труд на *Марина Даска* се открояват следните положителни страни:

- Разработката има ясна и осмислена структура.
- Компетентно са представени и обобщени различни научни авторови гледни точки. Откроява се позицията на докторантката при интерпретацията на научната литература.
- Използван е диагностичен инструментариум, който е съобразен с поставените изследователски задачи.
- Съществува логична връзка между теоретичното проучване и емпиричното изследване.
- Направена е компетентна научно-изследователска интерпретация на резултатите.
- Заключениета са логическо следствие от анализа на литературата и експерименталните данни.

Приноси на дисертационния труд

Обобщено теоретическите и практическите приноси на дисертационния труд могат да се обособят като:

- Направено е целево и системно описание с критичен анализ на документи от нормативна уредба, актуални научни изследвания, добри практики и проектни инициативи за осъществяване на приобщаващото образование. Това обогатява проучванията в теорията и практиката.

- Разработен е “Модел за позитивно-поведенческа подкрепа на деца с образователни затруднения”.

Приемам за приносни моменти, изведените в дисертационния труд.

Преценка на автореферата и публикациите по дисертационния труд

Авторефератът съответства на съдържанието на дисертационното изследване. Структуриран е логично и разгърнато. В духа на критичните бележки може да се отбележи, че има по-голям обем от обичайния. Стилът на изложение е твърде описателно-детайлен и обстоятелствен, но е резултат от желанието на автора да представи проблемите задълбочено.

Публикациите по темата на дисертационния труд са три – от докторантски научни форуми на СУ “Св. Климент Охридски”

Препоръки

- би било коректно в литературата да се включат и българските автори, цитирани в теоретичния обзор.

- да се задълбочи изследването в посока апробиране на Модела и се публикуват резултатите в специализирания печат в България и чужбина.

Заклучение

Предложеният дисертационен труд притежава редица достойства на научно-изследователско и приложно равнище. Докторантът се откроява с аналитични, интерпретативни и обобщаващи способности, с научен стил на изложение.

Убедено давам своя положителен вот и предлагам на Уважаемото жури на **Марина Константинос Даска да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“** по професионално направление 1.2. Педагогика - Предучилищна и медийна педагогика.

15.09.2019 г.

гр. Стара Загора

Автор на отзива:

(доц. д-р Виолета Станчева)